

התקרבת הגדול

מזב הוא חמור, אך לא רציני.
 הוא חמור, מפני שממשלת-הליכוד הלאומי אינה מסוגלת להחליט כל החלטה שהיא שתוכל להוביל לקראת פיתרון כלשהו. הוא אינו רציני, כי בצמרת הליכוד-הלאומי הזה מתנהלת מהתלה, היכולה להתחרות בכל מערכון של זוג קומיקאים. המהתלה של התחרות אשכול-דיין.

★ ★ ★

זכרים את הפיומן המפורסם מתוך ה"מחזמר אני אוקלי, אשת לפידות — זה המתחיל במילים "כל מה שאתה יכול לעשות, אני יכול לעשות יותר טוב"?
 אם מישו יעז להפיק מחזמר על עלילות הליכוד-הלאומי, הוא יוכל לנגוב שיר זה כמו שהוא. יהיה זה דואט של שני גיבורי המחזה, האחד מושקף והשני שתובעין. **לירדן? אתה יכול למסור אזהרה לפניך! תקבל כותרת בעיתון? אני אקבל כותרת יותר שמנה!**

רקע העלילה הוא כלהלן:

במשך כל שמונת חודשי כהונתו כשרי-הבטחון, בתקופה כסחניית מאין-כמוזה, לא הניחה הממשלה למושה דיין לנצח על יוכוח בכנסת. אשכול מסר הודעות, פתח וסיכם ויכוחים. אבא אבן נאם נאומים אוכספורניים, מסר דו"חות על עצמו ועל מעשיו המופלאים. משה דיין — לא.

הוא נאלץ להסתפק באלבומי התמונות שלו ממלחמת-ששת-הימים, ובפגישות עם עסקני השטחים המוחזקים. אנשי רפ"י, עוד לפני שחלו לתוך המע"י, בעדו כי דיין יוזמן למסור דו"ח בטחוני. לא בוועדת-החקון והבטחון, שם אין עיתונאים ואין פירסום, אלא במליאה. שום דבר לא עזר.

עד שדיין עצמו לקח את העניין נים בידים, והכריח בשבוע שעי בר את הממשלה להרשות לו למי סור הודעה.

מעשה שהיה כך היה: סיעת המרכז החופשי הגישה הצעה דחופה לסדר-היום על מצב הבטחון. אני כבר הגשתי חצי חריסר הצעות כאלה בחודשים האחרונים, והנשיאות שללה תמיד את הדיווח. אותו גורל היה צפוי גם להצעה זו.

במיקרים כאלה, הנהלה הוא אוטומאטי. מישו מאיתנו מגיש לנשיאות הצעה דחופה. כנשיאות אין, כידוע, ייצוג לאופוזיציה. הן נשיאות מונה למשרד הממשלתי הנוגע בדבר. המשרד אומר, באופן אוטומאטי: זה לא דחוף. הנשיאות מחליטה. באופן אוטומאטי: זה לא דחוף. סוף פסק.

אז שהפעם, כששאלה הנשיאות את שרי-הבטחון, ענה השר בחיך מלבב: זה דווקא כן דחוף. הנשיאות הנהמת נאלצה, על כן, להעלות את ההצעה לסדר-היום.

אז פנה דיין לממשלה ואמר: אתם רואים? העניין עולה ממילא לדיון. אם כן, כדאי שתרשו לי למסור הודעה מטעם הממשלה. במקום לענות על איוושהי הצעה של מישו מן האופוזיציה, מוטב שתיווים הממשלה ע"י מה דיון מלא. זה יותר מכובד. **הממשלה חרקה שיניים, ונכנעה למכסים. היא אישרה את מסירת ההודעה הדיינית.**

יועציו של ראש-הממשלה ליחסי-ציבור (לעיתים נידמה כי אין לו יועצים אחרים) כבר ראו, בסיוע, את הכותרות: "דיין מצהיר ש...". "שרי-הבטחון מזהיר את...".

מה עשו?

ביום השלישי היה דיין צריך למסור את ההודעה. 24 שעות לפני כן הופיע אשכול בפני העיתונאים והכריז בפניהם את אותה הכרזה עצמה.

הוא הצהיר, הזהיר והתריע.

כשקם דיין בכנסת, כבר היו מונחים לפניו העיתונאים שהכילו את הכותרות הגדולות של ראש-הממשלה.

★ ★ ★

מאבקי-איתנים זה אינו מתנהל רק בירושלים; הוא בעל מימדים בינלאומיים. **קחו, למשל, את הנסיעה לאמריקה.** אמריקה היא גן-עדן לאנשי יחסי-ציבור. כי כל מנהיג ישראלי הבא לאמריקה — מתנפלים עליו כתבי העיתונות, הראדיו והי טלביזיה. מראיינים אותו. מצלמים אותו.

עיתוני ישראל מעתיקים את כל זה בהרחבה, וליבו של האזרח הישראלי פועם כנאוזה: איך הי

לנסוע. אבל כבר לא היה לו חשק.

כי בינתיים השתנו הרבה דברים. נ"י נמארה הודח עלידי הגנרלים האמריקאים, ובמקומו בא שרי-הבטחון חדש. שר זה לא רצה להיפגש עם דיין. בכלל עסוק משרד הבטחון האמריקאי בחימוש צבא ירדן, ולא הכין קבלת-פנים חמה לגנרל הישראלי המסמל את המלחמה בירדן.

מה עושים?

הפתרון בא בנס. ביום שדיין היה צריך לנסוע, התלקח הגבול. תותחיישראל ירו לאורך הירדן כולו, מטוסי-ישראל טסו בשמי הממלכה ההאשמית. שרי-הבטחון יכול היה לטעון — בצדק — כי הוא עסוק.

מי ניצח? אשכול, כמובן.

★ ★ ★

אם משתרעת המערכה על פני יבשות, הרי לא יכלה לפסוח על הימים. קרה מה שקרה לצוללת זקר. מכיוון

ושני קוראים הפליטו, איש-איש בפני עצמו: "מדוע לא חשבתי על זה?" אחד מהם היה יותר זריז מן השני. **לוי אשכול מיהר לחיפה, עלה על צוללת, הפליג עימה ללבנון ושם פקד עליה לצלול למעמקים.** בדרך מיקרה נמצא באותה צוללת צלם, שהנציח את ראש-הממשלה, במעין מדי-קרוב, כשהוא מסתכל דרך פריסקופ הצוללת. אולי זה לא היה כלי-כך בטעם טוב. אולי לא נאה לראש ממשלת-ישראל לחקות בצורה כה גסה ובולטת את החוש הדרמאטי של נשיא צרפת, האחד בדורו.

אבל זה רפק את דיין. אחריו שי אשכול חיקה את דהיגול, לא יכול היה דיין לבוא ולחקות את אשכול.

★ ★ ★

אפשר לבוא ולומר: כל זה משעשע, אך אינו חמור. יש הקורא השרים לפנינו. המדינה זקוקה לביזור — ואיך ייתכן ביזור טוב יותר ממחזמר זה של שני אישים, המתחרים ביניהם על גבול האבסורד?

אבל יש לעניין גם צד מופיין. כי כאשר נכנסת לראשי-המדינה אמביציה כזאת לעלות איש על רעהו, לרפוק זה את זה, לזכות בפירסומה ובפופולריות בכל מחיר — נשאלת השאלה:

האם יכולים ראש-הממשלה ושריו, בנסי-בות אלו, לשקול את בעיות-הגורל של המדינה שיקול אובייקטיבי לגמרי? **האם הם יכולים להחליט החליטות מבלי לשאול את עצמם: איך זה ייראה בעיתון?**

האם יכולים הם לעמוד בפני הפיתוי להכריז הכרזות מרעישות יותר וקיצוניות יותר, כדי לקבל כותרות גדולות יותר?

האם ברעש צורמני זה של הציבור הפורסומה העצמית די יחסי-הציבור עוד נשמע לחשי-הדין הצולל — היועץ, בדרך כלל, להתרחק ממעשים קיצוניים ומי הכרזות בומבאסטיות?

האם החלטות הרוה-גורל, למשל ביחס להקמת יישובים בגדה המערבית, יכולות להתקבל באחירה כזאת תוך שיקול צונן? האם יכולה הפופולריות של המעשה ל' הישקל כנגד הסכנות הכרוכות בו מבחינת הרחקת השלום ועידוד פעולות אל-פתח?

האם מובטח שיקול אובייקטיבי וקרידוח לבעיות כגון התגובות הי צבאיות על קו הפסקת-האש?

★ ★ ★

אני מציע שנשים קץ למחזמר זה. שנפסיק לצחוק ולמחוא כפיים. שנקרא בקול רם: "בוז!"

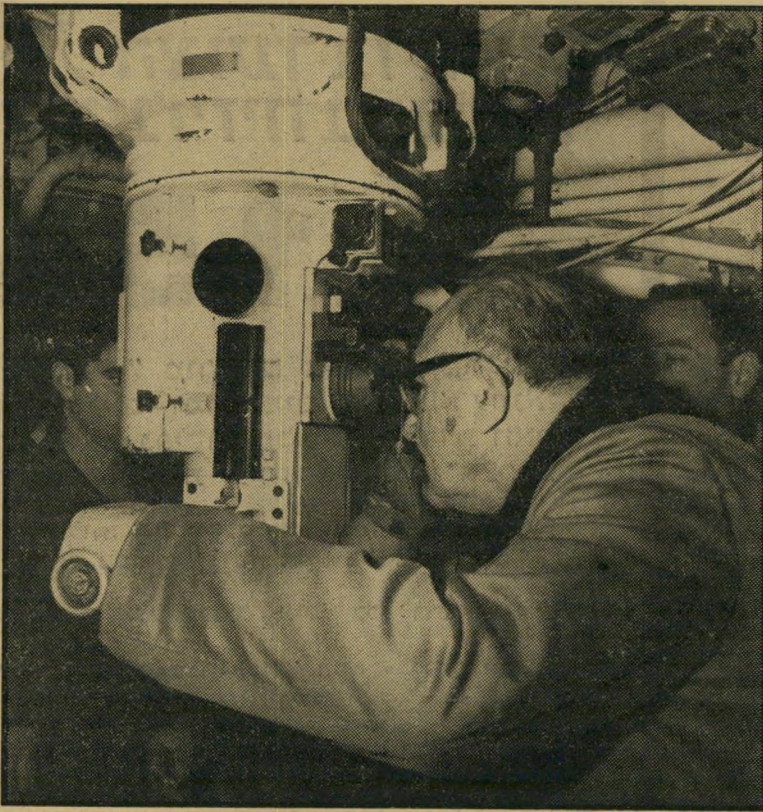
אחרי ככלות הכול, זה תלוי בנו. ליצן אינו יכול להתקיים בלי קהל. הבדחות על הבמה ייפסקו כאשר אין תגובה של צחק מן האולם.

הבה נבהיר לשרינו: החל מהי יום ישתנו חוקי הפופולאריות. ככל שתמונתו של שר ירבו להופיע בעיתונים — כן תרד פופולאריותו.

ככל שהצהרותיו של שר תהיינה מופצצות ומרעישות יותר — כן יגבר הזילזול בהן ובו.

איננו דורשים ממנהיגי המדינה להיכנס למיזור השתקנים בלטרון.

אבל אנו דורשים מהם שהתנהיגותם והתכטאותם יהלמו את גוי דל ההכרעות העומדות בפנינו, את רצינות המצב המדיני והבטחוני, את חומרת הקורבנות הנדרשים מחיילי צה"ל וממשפחותיהם.

אשכול בצוללת, "זוויתן": לאיזה עומק אפשר להגיע?

שלא הוכרו רשמית על אובדן הצוללת, לא היה מקום לטכס של אבל ממלכתי. נערכה רק פגישה של ראשי צה"ל עם המשפחות, ושרי-הבטחון שיתף עצמו בפגישה הטרואגית. **כינתיים קרה משהו בצרפת. גם שם טבעה צוללת. ושם עשה הי נשיא דהיגול מעשה שריתק את דמיון העולם.**

דהיגול הוא בעל חוש היסטורי דראמטי נדיר. הוא החליט להביע את רגשותיו, ואת השתתפות צרפת כולה באבל המשפחות השכולות, במחזה גדול ופשוט.

הוא עלה על צוללת, הפליג ל' מקום האסון, ושם פקד על הצולל' לת לצלול למעמקים.

כל עיתוני-העולם, ובכללם עיתוני-ישראל, הקדישו למחזה זה ידיעות גדולות ונרגשות.

גויים מתפעלים מן המנהיג שלנו!

ראש-הממשלה היה שקוע בהכנות לנסי-עתו הגדולה, כאשר הגיעה אליו ידיעה מחרידה: דיין הוזמן לפניו. דיין עומד לנסוע. מקימארה יידו, שרי-הבטחון הי אמריקאי, רוצה לשוחח עימו. אשכול נרעד. הרי זו חבלה ממש! מי יהיה מעוניין במנהיג ישראלי שני, אחרי שהראשון מילא את העיתונאים בכותרותיו?

קם ואסר על דיין לנסוע. טובת המדינה, כך קבע, דורשת כי ראש-הממשלה יסע ראשון.

כך היה. דיין נאלץ להסתפק בעיתונאים ובאנשי-הטלביזיה הורים המבקרים בישראל, בעוד שאשכול צולם עם גונסון, עם מקי נמארה, עם כולם.

אשכול חזר, והגיע תורו של דיין